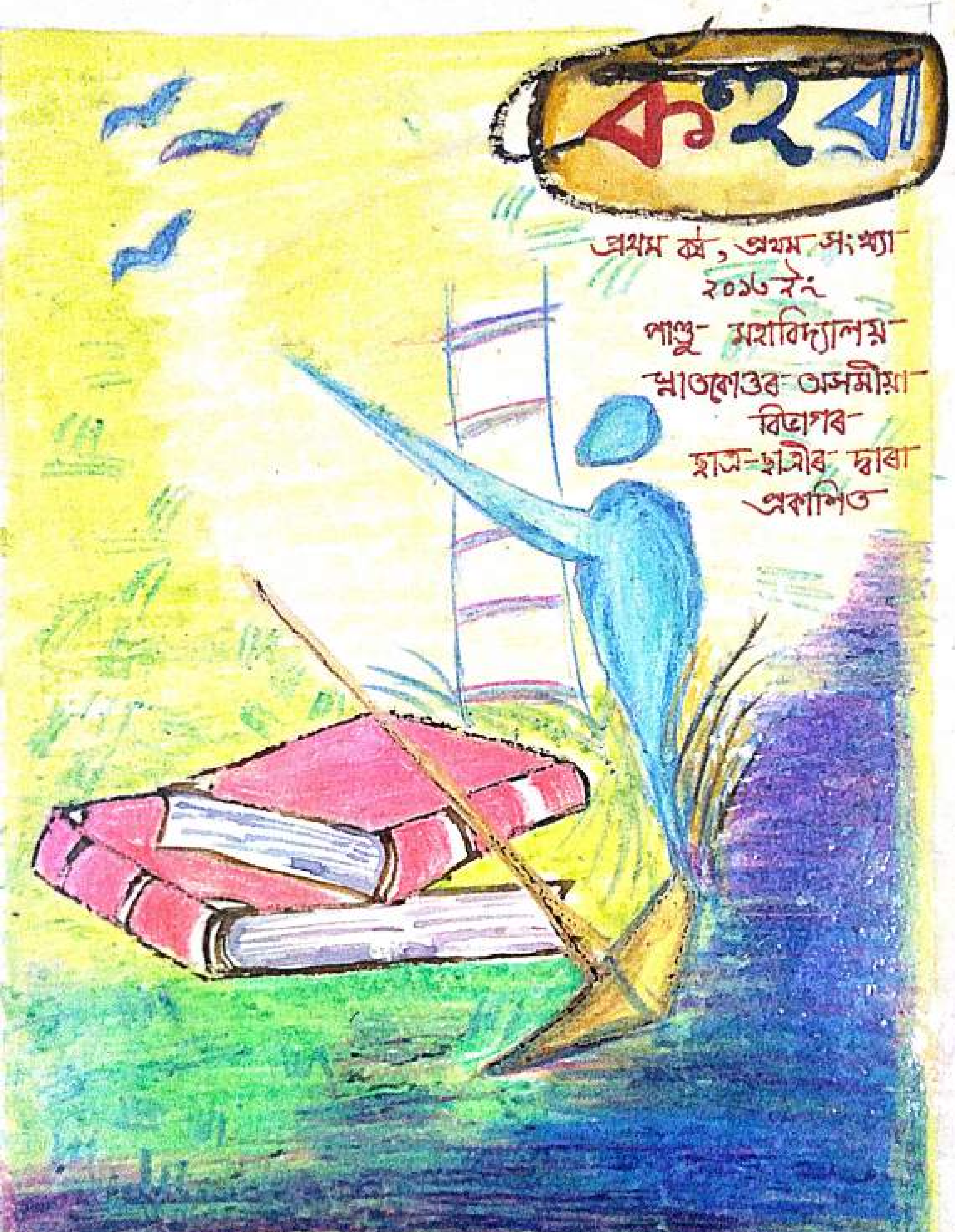
কঁহৰা
প্ৰথম বৰ্ষ, প্ৰথম সংখ্যা
২০১৬ ইং
পাণ্ডু মহাবিদ্যালয়
স্নাতকোত্তৰ অসমীয়া
বিভাগৰ
ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ দ্বাৰা
প্ৰকাশিত

অসমীয়া বিভাগৰ মুৰব্বী অধ্যাপিকাৰ একলম ....

"কঁহুৱা"! শৰৎকালত বতাহৰ ঢৌৱে ঢৌৱে হালি-জালি সকলোৰে মন আপ্লুত কৰা কঁহুৱাৰ দৰেই আলসুৱা মনৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলৰ হাতে লিখা আলোচনী "কঁহুৱা"। ১৯৬২ চনত কেইগৰাকীমান শুভানুধ্যায়ী লোকৰ উদ্যোগত স্থাপিত পাণ্ডু মহাবিদ্যালয়ে ২০১২ চনত সোণালী জয়ন্তী বৰ্ষত উপনীত হয়। এই সোণালী ক্ষণতেই মহাবিদ্যালয়খনিৰ বিদ্যায়তনিক ক্ষেত্ৰত এটি নতুন মাত্ৰা সংযোজিত হয় — অসমীয়া আৰু শিক্ষা বিভাগত স্নাতকোত্তৰ মহলা উদ্বোধনৰ জৰিয়তে। অসমীয়া বিষয়ৰ স্নাতকোত্তৰ শ্ৰেণীৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলৰ একান্ত আগ্ৰহ আৰু প্ৰচেষ্টাৰ ফলশ্ৰুতি এই বাৰ্ষিক আলোচনী। ইয়াৰ আটাইখিনি লিখনি হয়তো এইবাৰ প্ৰকাশ কৰিব পৰা নগ'ল, ~~অৰু~~ সুৰা বহুতো ত্ৰুটি-বিচ্যুতি অনিচ্ছাকৃতভাৱে ৰৈ গ'ল। তথাপি, পাহি মেলিব বিচৰা ফুলবোৰৰ জীৱন সুন্দৰ আৰু যুগমীয়া হোৱাৰ শুভেচ্ছাৰে —

ধুৰ্জী দেৱী
সহযোগী অধ্যাপিকা,
পাণ্ডু মহাবিদ্যালয়
মুৰব্বী, অসমীয়া বিভাগ।

"কঁহুৱা", পাণ্ডু মহাবিদ্যালয়ৰ স্নাতকোত্তৰ অসমীয়া বিভাগৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ দ্বাৰা প্ৰকাশিত।

১ম বৰ্ষ, ১ম সংখ্যা, ২০১৬ ইং

সম্পাদনা সমিতি

সম্পাদক :

পিংকি পাচনী

সহকাৰী সম্পাদক :

দীপশিখা মিশ্ৰ

প্ৰাণজিৎ শৰ্মা

প্ৰচ্ছদ :

প্ৰাণজিৎ শৰ্মা

লিপিকাৰ :

পিংকি পাচনী, দীপশিখা মিশ্ৰ

অলংকাৰ :

পিংকি পাচনী, দীপশিখা মিশ্ৰ

সম্পাদকীয়

এক ব্যতিক্ৰমী প্ৰয়াস

সুবিশাল, মহাবাহু ব্ৰহ্মপুত্ৰৰ কাষতে পাণ্ডু মহাবিদ্যালয় অৱস্থিত। নিসৰ্গ সৌন্দৰ্যৰে ভৰপূৰ হোৱা ক্ষেত্ৰকে শিক্ষা-নুষ্ঠানখনত মানসিক হেঁচাক বাদ দি সৃজনীশীলতাৰ বহিঃপ্ৰকাশ ঘটোৱাহে দেখা যায়। বিজ্ঞান আৰু প্ৰযুক্তিবিদ্যাই সকলোকে মোহমুগ্ধ কৰি তোলাৰ ফলত আজিকালি প্ৰায় সকলোৰে পুৰণি ৰীতি-নীতি, কলা-কৌশলৰ পৰা আঁতৰি আহিছে। কিন্তু আজি এটি ব্যতিক্ৰমধৰ্মী আলোচনী প্ৰস্তুত কৰাৰ জৰিয়তে সেই পুৰণি কলা-কৌশলৰ কালে ঘূৰি যাব বিচাৰিছোঁ। ২০১২ বৰ্ষত প্ৰথমবাৰ পাণ্ডু মহাবিদ্যালয়ত স্নাতকোত্তৰৰ পাঠ্যক্ৰম আৰম্ভ কৰা হয়। স্নাতকোত্তৰ প্ৰথম বৰ্ষৰ পৰা পোন প্ৰথমবাৰৰ বাবে এখনি হাতে লিখা আলোচনী প্ৰস্তুত কৰা হৈছে। ইয়াৰ বাবে সকলোকে লিখনি বিচৰা হৈছিল। তাগিদা দিয়া সত্ত্বেও ইয়াৰ বাবে পৰা ধৰণে লিখনি পোৱা নগ'ল। যিখিনি লিখনি পোৱা গ'ল সেইয়া চালি-জাৰি চাই হাতেলিখা আলোচনী "কঁহুৱা" প্ৰস্তুত কৰা হৈছে। এই আলোচনীত কিছু আধুনিকতাৰ পৰশ

সম্পাদকীয়

এক ব্যতিক্ৰমী প্ৰয়াস

সুকিলাল, মহাবাহু ব্ৰহ্মপুত্ৰ কাষতে পাণ্ডু মহাবিদ্যালয় অৱস্থিত। নিসৰ্গ সৌন্দৰ্য্যৰে ভৰপূৰ হোৱা হেতুকে শিক্ষা-নুষ্ঠানখনত মানসিক চিন্তাক বাদ দি সৃজনীশীলতাৰ বহিঃপ্ৰকাশ ঘটোৱা হে দেখা যায়। বিজ্ঞান আৰু প্ৰযুক্তিবিদ্যাই সকলোকে মোহমুগ্ধ কৰি তোলাৰ ফলত আজিকালি আমি সকলোৱে পুৰণি ৰীতি-নীতি, কলা-কৌশলৰ পৰা-আঁতৰি আহিছোঁ। কিন্তু আজি এটি ব্যতিক্ৰমধৰ্মী আলোচনী প্ৰস্তুত কৰাৰ জৰিয়তে সেই পুৰণি কলা-কৌশলক আলে সুঁৱৰি দিব বিচাৰিছোঁ। ২০১২ বৰ্ষত প্ৰথমবাৰ পাণ্ডু-মহাবিদ্যালয়ত স্নাতকোত্তৰৰ পাঠ্যক্ৰম আৰম্ভ কৰা হয়। স্নাতকোত্তৰৰ প্ৰথম বৰ্ষত পঢ়া শেষ প্ৰথমবাৰৰ বাবে এখনি হাতে লিখা আলোচনী প্ৰস্তুত কৰা হৈছে। ইয়াৰ বাবে সকলোকে লিখনি বিচৰা হৈছিল। অৱশ্যে দিয়া সত্ত্বেও ইয়াৰ বাবে ভৰ হৰণে লিখনি পোৱা নগ'ল। যিখিনি লিখনি পোৱা গ'ল সেইয়া লৈয়ে আমি এই হাতেলিখা আলোচনী "কঁহুৱা" প্ৰস্তুত কৰা হৈছে। এই আলোচনীত কিছু আধুনিকতাৰ পৰশ

ঘটোৱা হৈছে। কেঁচা সামগ্ৰীৰ ওপৰত হাতেৰে লিখি প্ৰস্তুত কৰা এখন ব্যতিক্ৰমী আলোচনী। সুধী-জ্ঞানী সমাজে ভুল ভ্ৰান্তি আঙুলিয়াই দি সকলো মাৰ্জনা কৰি আদৰেৰে যাতে গ্ৰহণ কৰে। এইখিনিতে অসমীয়া বিভাগৰ শিক্ষক-শিক্ষয়িত্ৰীসকললৈ শ্ৰদ্ধা আৰু কৃতজ্ঞতা জনালোঁ তেওঁলোকৰ বহুমূলীয়া পৰামৰ্শৰ বাবে। "কস্তুৰী" প্ৰস্তুত কৰাৰ অনুবালত বিভিন্নভাৱে সহায় কৰা সহপাঠী বন্দনা বৈশ্য আৰু বিংকুমনি দাসলৈ শলাগ যাচিছোঁ।

সম্পাদক
পিংকি পাচনী

অসমৰ সংস্কৃতিত বাঁহৰ

ভূমিকা

অসমক সমন্বয়ৰ লীলাভূমি বুলি কোৱা হয়। অসমত বিভিন্ন জাতি-জনজাতিৰ লোকে বাস কৰে। আৰ্য সংস্কৃতিক অসমৰ সংস্কৃতি বাণী বুলি ক'লে আৰ্যেতৰ সংস্কৃতি দীঘ বুলি ক'ব পাৰি। এই দুই সংস্কৃতিৰ সমন্বয়ত অসমৰ সংস্কৃতিৰ বৰকাপোৰখন বৈ উলিওৱা হৈছে। নানা আৰ্য অভিজানৰ মাধ্যমেৰে অসমৰ সংস্কৃতি সুশোভিত।

এই দেশলৈ বিভিন্ন সময়ত বিভিন্ন জাতি-জনজাতিৰ আগমন হৈছিল। বৰ্তমান অসমখন বিভিন্ন সময়ত বিভিন্ন কাৰণত বহুলোকৰ প্ৰব্ৰজন ঘটি আছে। মংগোলীয়সকল এই অসমৰ অন্যতম জাতি। এই জনগোষ্ঠীৰ লোক বিভিন্ন সময়ত বিভিন্ন কাৰণত ভিন ভিন পথেদি সুকীয়া গোটস্বৰূপে অসমলৈ আহিছে। মংগোলীয়সকলৰ মাজত বাঁহৰ ব্যৱহাৰ সৰ্বাধিক। সেয়ে মংগোলীয় সংস্কৃতিক বাঁহ সংস্কৃতি আখ্যা দিয়া হয়। মংগোলীয়সকলৰ প্ৰভাৱত আৰু অন্যান্য কাৰণত অসমৰ সংস্কৃতিত বিভিন্ন ক্ষেত্ৰত বাঁহৰ ব্যৱহাৰ হয়। অসমৰ লোকসমাজত বাঁহৰ ব্যৱহাৰবিলাকলৈ লক্ষ্য কৰি বাঁহ সংস্কৃতি মংগোলীয়সকলৰ অৱদান বুলি ক'ব পাৰি।

অসমৰ লোকসমাজত অন্যান্য পৰব [illegible] [illegible] বাঁহৰ ব্যৱহাৰ দেখিবলৈ পোৱা যায়। [illegible] [illegible] আগৰ দিনত [illegible] [illegible] মানুহ [illegible] [illegible] বিভিন্ন [illegible] [illegible] [illegible] ব্যৱহাৰ কৰা [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] তোলা [illegible] [illegible] [illegible] কৰা হয়। এনেদৰে মানুহৰ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] বাঁহৰ ব্যৱহাৰ পৰিলক্ষিত হয়।

অসমীয়া লোকশিল্প [illegible] বাঁহৰ ব্যৱহাৰ অপৰিহাৰ্য। [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]। বাঁহৰ পৰা [illegible] [illegible] [illegible], চালনি, পাচি আদি তৈয়াৰ কৰা হয়। [illegible] [illegible] [illegible] তৈয়াৰ কৰা হয়। আনহাতে বিভিন্ন [illegible] [illegible] [illegible] আদি তৈয়াৰ কৰা হয়। [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] কি [illegible]। [illegible] বিভিন্ন সামগ্ৰী, যেনে — [illegible], [illegible], [illegible] [illegible] আদি বাঁহৰ পৰা প্ৰস্তুত কৰা হয়।

ভলুকা বাঁহৰ কোমল গাজৰ পৰা তৈয়াৰ কৰা খৰিচা অসমৰ মানুহৰ খাদ্যৰূপে ব্যৱহাৰ কৰা হয়। ঘৰ সজা সামগ্ৰীৰূপে বাঁহৰ ব্যৱহাৰ মনকৰিবলগীয়া। কুলা, মাকলি কামি, চটি আদি বাঁহৰ পৰা তৈয়াৰ কৰা হয়। বাঁহেৰে ওডাল প্ৰস্তুত কৰা হয়। এই ওডাল ঘৰ সজাৰ উপৰিও অন্য কামত ব্যৱহাৰ কৰা হয়।

অসমৰ লোক সাহিত্যত বাঁহৰ উল্লেখ আছে। বিহুগীতত ইয়াৰ উল্লেখ পোৱা যায়। যেনে —

"আগলি বাঁহৰে লাহৰি পগলা
বহি উঁতৰ পাটত বাঁও ॥"

জনজাতীয় সমাজতো বাঁহৰ বহুল ব্যৱহাৰ আছে। পানী অবিহনে বাঁহৰ চুঙা আৰু খাদ্য সামগ্ৰী বহুদিনলৈ সাঁচি ৰাখিবলৈ বাঁহৰ সামগ্ৰী ব্যৱহাৰ কৰা হয়। বিভিন্ন প্ৰকাৰৰ বাঁহী বাঁহৰ পৰাই প্ৰস্তুত কৰা হয়। বিভিন্ন জনজাতিৰ লোকৰ মাজতো খৰিচাৰ প্ৰচলন সৰ্বাধিক।

অসমৰ লোকগীতত বাঁহেৰে তৈয়াৰ কৰা

বাদ্যৰ ভূমিকা গ্ৰহণ কৰে। বিহুৰ অন্যতম লোকবাদ্য গগনা, টকা আদি বাঁহেৰে সজা হয়।

সামাজিক অনুষ্ঠান মহোৎসৱ উৎসৱত বাঁহৰ উপযোগ তৈল মহোৎসৱ শীঘ্ৰ পোৱা হয়। অৰ্থনৈতিক উৎসৱত ঢুকাল বাঁহ সজাই পৰাই এক কল্যা অংশে মান্যতা দিয়া হয়। অসমীয়া ফকৰা যোজনা প্ৰবাদবাক্যতো বাঁহৰ উল্লেখ পৰিলক্ষিত হয়। যেনে — ১/ বাঁহ জলাই জলা
২/ জাৰ্টা বাঁহ ফোপা নলগা। ইত্যাদি।

অসমৰ লোকবিশ্বাসত বাঁহে বিশেষ স্থান লাভ কৰিছে। নিকামৰ বুধবাৰে বা ৰাতি বিয়লি অৱস্থাত বাঁহনিৰ তলেদি যোৱা উচিত নহয়। বাঁহনিত ভূত-প্ৰেত থাকে বুলি বিশ্বাস কৰা হয়। বাঁহফুল ফুলা অমংগলৰ চিন। বাঁহ ফুলিলে দেশত দুৰ্ভিক্ষ হয় বুলি ধৰা হয়।

পুৰণি কালতো বাঁহৰ প্ৰচলনত ব্যৱহাৰ-জনসাধাৰণৰ ওচৰে মাজত আছিল। প্ৰাগজ্যোতিষপুৰৰ ৰজা ভাস্কৰ বৰ্মাই উত্তৰ ভাৰতৰ ৰজা হৰ্ষবৰ্ধনলৈ উপহাৰ হিচাপে অন্যান্য বস্তুৰ লগতে বাঁহৰ চুঙাত ভুলীয়া দ্ৰব্য পঠিওৱাৰ কথা জনা যায়।

বৰ্তমানৰ যুগতো বাঁহৰ চাহিদা তথা ব্যৱহাৰ কোনো গুণে কম হোৱা নাই। বাঁহক লৈ বিভিন্ন উদ্যোগ গঢ়ি উঠিছে। ভিক্ৰেতাসকলৰ সৌন্দৰ্যবৰ্ধক সামগ্ৰীৰূপে নানা অলংকাৰ বাঁহৰ পৰা প্ৰস্তুত কৰা হয়। এইবিলাক সাজিয়াতে অসমীয়া লোককলাৰ চিহ্ন জাপি, ডুগডুগী, মাদলী আদিৰ চাঁচত গঢ় দিয়া হয়। অসমৰ অৰ্থনীতিত বাঁহৰ উদ্যোগে নতুন দিগন্ত মুকলি কৰিছে। ভাৰতৰ উপৰিও পৃথিৱীৰ বিভিন্ন ঠাইত বাঁহৰ পৰা তৈয়াৰী সামগ্ৰীৰ আদৰ বাঢ়িছে। দক্ষিণ-পূব এছিয়াৰ দেশসমূহত বাঁহৰ ব্যৱহাৰ তথা চাহিদা অতিশয় বেছি। মংগোলীয়সকলে সেই ঠাইৰ পৰা প্ৰব্ৰজন কৰোঁতে এই সংস্কৃতি বহিয়াই আনিছিল বুলি ঠাৱৰ কৰিব পাৰি। তদুপৰি অসমত আগৰে পৰা বাস কৰি থকা থলুৱা অধিবাসীৰ মাজত থকা বাঁহৰ ব্যৱহাৰৰ পৰম্পৰাই এই বাঁহ সংস্কৃতিক উন্নত হোৱাত সহায় কৰিলে।

অসম তথা উত্তৰ-পূৰ্বাঞ্চলৰ বিশেষকৈ বৃহত্তৰ অসমীয়া জাতিৰ মাজত বাঁহৰ প্ৰচলনলৈ লক্ষ্য কৰি অসমৰ সাংস্কৃতিক বাঁহ সংস্কৃতি স্বৰূপে লোকসংস্কৃতিৰ চিনৰ পৰা কব পাৰি।

© পাৰুল কুমাৰী
স্নাতকোত্তৰ প্ৰথম ষাণ্মাসিক

নাৰী সদায় অবলা কিয়?

যিখন দেশত নাৰীক দেৱীৰূপে পূজা কৰা হয়, সেইখন দেশতে নাৰীক অবলা আখ্যাও দিয়া হয়। এফালে দেৱী পূজা আনফালে উপেক্ষা গোৱ। বাঃ কি বিচিত্ৰ দেশ! আজিৰ সমাজে নাৰীসকলক নানা ধৰণে অপমানৰ পাত্ৰী হিচাপে গণ্য কৰি আহিছে। নাৰীক অবলা আখ্যা দি মন্দিৰত প্ৰৱেশ নিষিদ্ধ কৰি দিছে; কিন্তু সেই অবলা নাৰীসকলৰ গৰ্ভত দেখোন সকল পুৰুষসকলৰ জন্ম। সেই পুৰুষসকলে যদি মন্দিৰত প্ৰৱেশ কৰিব পাৰে, তেতিয়াহলে সেই মাতৃসকলে কিয় নোৱাৰে? প্ৰাকৃতিক নাৰীয়ে ঋতুমতি হোৱাৰ সময়ত কোনো কালে কোনো মন্দিৰত প্ৰৱেশ নকৰে। তাৰ পাছত সেইগৰাকী নাৰীয়ে সম্পূৰ্ণৰূপে শুদ্ধ হৈ উপবাসে থাকি এজোৰ পৰিষ্কাৰ পৰিচ্ছন্ন সাজ পৰিধান কৰিহে, মন্দিৰত প্ৰৱেশ কৰে। সেই গৰাকী নাৰী ইমান শুদ্ধ হোৱাৰ পাছতো আজিও কোনো কোনো মন্দিৰত বা নামঘৰ বা মছজিদ আদিত প্ৰৱেশ নিষিদ্ধ! কিন্তু পুৰুষৰ কাৰণে সকলো মন্দিৰতে দুৱাৰ মুকলি। আদিম কালৰেপৰা নাৰীসকলে নিজৰ পৰিচয় অপমানৰ পাত্ৰী হিচাপে দিব লগা হৈছে। পুৰুষ একলে যিমানে অসামাজিক কাম নকৰক কিয় তেওঁক সদায় সমাজে উচ্চ আসন খন দিয়ে। আজি বিজ্ঞানৰ যুগতো যিমান যে নাৰীক অন্ধবিশ্বাসৰ বলি কৰা হৈছে তাৰ কোনো হিচাপ নাই। একবিংশ শতিকাত আজিও বিজ্ঞানৰ মানসিকতা আমাৰ সমাজত ভালদৰে গঢ় লৈ বা প্ৰচলন হোৱা নাই। সমাজৰ কিছু সংখ্যক নাৰী আজিও অন্ধবিশ্বাসৰ

থলি হৈ আছে। সেই অন্ধবিশ্বাসক আজিও সমাজৰ কিছু লোকসকলে আঁতৰ কৰিব পৰা নাই। নাৰী আৰু পুৰুষৰ সমষ্টিয়ে যিহেতু এটি পূৰ্ণাঙ্গ জীৱন; যাক কেৱল শুধু একেটা মুদ্ৰাৰ ইপিঠি-সিপিঠি এখনক বাদ দি আনজনৰ জীৱন কেতিয়াও সম্পূৰ্ণ হ'ব নোৱাৰে। আজিকালি প্ৰায় সকলো নাৰীয়ে পুৰুষৰ সমানে আগবাঢ়ি গৈছে। সেয়েহে নাৰীক অবলা বুলি নাভাবি আমাৰ সমাজত এজন বুলি গণ্য কৰক।

● তৰ্লী দাস।

স্নাতকোত্তৰ প্ৰথম ষাণ্মাসিক।

অসমীয়া সাজপাৰৰ বৰ্তমান প্ৰয়োজন

কিন্তু প্ৰত্যেকীৰ অৱস্থা পৰ্যবেক্ষণ কৰি চাওঁ যে উক্ত ধৰণৰ অসমীয়া জাতি আজি জাতিটোৰ অস্তিত্বলৈ শংকিত হোৱা। উশৃংখলতাৰ বিশৃংখলতাময় পৰিবেশ আজিৰ ডাঙৰ সমাজখনক আৰু প্ৰচাৰ মাধ্যমক দিশবিহীন কৰাৰ নিমিত্তে প্ৰয়োজন হোৱা আছে নাই। কোনো এটা জাতিয়ে পৰিধান কৰা সাজপাৰ আ-অলংকাৰৰ মাজেৰেহে জাতিৰ শালীনতা, সৌন্দৰ্য্যবোধ আৰ্থ-সামাজিক অৱস্থা, সুকুমাৰ কলাকৃতি আদিৰ উমান পাব পাৰি। কিন্তু বৰ্তমান প্ৰকাশিত হোৱা অসমীয়া ছোৱালী পোছাক দি মূৰটো ঢাকি লোৱা কথাটো নহয়।

কিন্তু পৰিবৰ্তিত পৰিস্থিতিৰ প্ৰভাৱ চাৰিওফালে ভাষা-সংস্কৃতিৰ গোষ্ঠীৰ সকলোৰে আগ্ৰাসনেৰেই পিছেৰে অসমীয়া জাতিৰ অৱস্থা চোৱকৈ; যোৱাকুৰি বছৰৰ বহু বছৰ দিনত এই গোষ্ঠীসমূহৰ ক্ষেত্ৰত বিভিন্ন এই ক্ষেত্ৰত গতিশীল পাৰা অসমীয়া জাতীয় জীৱনক স্বাভাৱিক বহন কৰি আহা কিন্তু সাজপাৰ সম্পৰ্কতো এবাৰ চকু ফুৰাব লাগিব হ'ল। সমাজৰ লগত সকলো আগ্ৰাসন হৈছে। নিজৰ কলা-কৃষ্টি, ভাষা, ৰীতি-নীতি, জাতীয়তাবোধ আদিলৈ কিমান দূৰ আগবাঢ়িব পাৰিব কোন দিশে আমি কৰিছো এবাৰ ভাবিব লাগিব নে? আমি কেতিয়াবা কোনেও 'অসমীয়া ভাব' ধাৰা গৰ্বিতক অনুভৱ আমি আৰু আমাৰ সমাজক হুবহু উপলব্ধি কৰিছো নেকি?

এটা জাতিয়ে পৰিধান কৰা সাজপাৰ আ-অলংকাৰৰ মাজেৰে জাতিৰ শালীনতা, সৌন্দৰ্য্যবোধ

নিজস্ব ঐতিহ্য, অনুসন্ধানের কাজ আমাদের ইতিহাস চর্চার সাথেই। স্বাধীনতার পরেও, স্বাভাবিকভাবেই তারা এগিয়েছেন বিষয়ে, বিভিন্নভাবে উপজাতিদের শিক্ষা, দীক্ষা, আদি সংস্কৃতি সম্পর্কে জানতে পারছি। আদিবাসী বসবাসকারী সমাজের নিরক্ষরতার দিকে লক্ষ্য করলে সাংস্কৃতিক বৈচিত্র্য যদিও বর্তমানে অনেকাংশে [illegible] করতে পেরেছে শুধু সঙ্গে তার স্বকীয়তা, সঠিক দিকে। ভারতবর্ষের জাতি ঐক্য, বৈচিত্র্য, সাংস্কৃতিক পরিবেশ অবক্ষয়ের দিকে নিহিত হয়ে থাকে। কিন্তু বর্তমানে [illegible] সেরকমই যদি আদি নিজেকে তুলনায় আধুনিক রূপে তাহলেই ভুলিয়ে যে বর্তমান সময়ের আকাঙ্ক্ষার ক্ষেত্রে সেই রূপ পিছিয়ে পড়া সংস্কৃতির অবসানে তা যদি ঘটিয়ে। তাহলে হয়তো সেই আদিম সব একেবারেই বাদ দিয়ে সাংস্কৃতিক আবেদন [illegible] পাইনে? এই আধুনিকতা, কেবল নব উৎসাহ আমাদেরই স্বীকারও হোক? বর্তমানের আধিকারিক [illegible] এই ক্ষেত্রে কাজ বিষয়ে সচেতন? আদিবাসী দেরই দেখা যায় বিশেষভাবে নারীরা আজও স্বাধীনতা বুঝতে পেরেছে, সেগুলি-কি বিবাহ-বিচ্ছেদ তথা জীবনী লাভের বিশ্বাস উন্নয়ন ক্ষেত্রে যদি কিছু বদলেই অন্য কারণে যদি এমনই হয় তাহলে হয়ে আমার পুরান অনেকেরা আকাঙ্ক্ষার বোধের লক্ষ্যে সেই আদি প্রকৃতির কোলে ফিরে যাওয়াই হবে?

আমি [illegible] যদি অবশেষে [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

সাঁওতালের উৎসবে যায়; [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] — [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] সাঁওতালি [illegible]
[illegible] । [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] অনুষ্ঠানেই [illegible] ।
[illegible] পুরাণ, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] পুরাণ [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] । [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] পুরাণ [illegible] । [illegible] পুরাণের
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] । [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] । [illegible]
[illegible] । [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ।

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] । [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] । [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] । [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] । [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ।

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

অসমীয়া ভাষাৰ সংকট আৰু ইয়াৰ ভৱিষ্যত

অসমীয়া ভাষাৰ সংকট আৰু ইয়াৰ ভৱিষ্যত – এই বিষয়ে আলোচনা কৰিবলৈ যোৱাৰ আগতে অসমীয়া ভাষাৰ জন্ম, ইয়াৰ গঠন, আৰু পৰিসৰ সম্পৰ্কে এটি আলোচনাৰ প্ৰয়োজনীয়তা আহি পৰিছে।

অসমীয়া ভাষাটো মূলতঃ সংস্কৃত মূলীয় অৰ্থাৎ সংস্কৃতৰ পৰা মাগধী প্ৰাকৃত আৰু সেই মাগধী প্ৰাকৃতৰ অপভ্ৰংশ ৰূপৰ পৰা খ্ৰীষ্টীয় দশম শতিকা-মানত অসমীয়া ভাষাৰ জন্ম হয় (অসমীয়া ভাষাৰ ইতিহাস, ড° ৰমেশ পাঠক)। এইটো সৰহভাগ পণ্ডিতে মানি লোৱা এটা মত। ইয়াৰ লগতে অন্যান্য কিছুমান মতামতো পোৱা যায় যিবোৰ মতৰ সামগ্ৰিক কথাটো হ'ল অসমীয়া ভাষাৰ জন্ম সংস্কৃতৰ পৰা হোৱা নাই অৰ্থাৎ কামৰূপী প্ৰাকৃত বা প্ৰাচ্য আৰু পশ্চিমা প্ৰাকৃতৰ মিশ্ৰিত অপভ্ৰংশৰহে অসমীয়া ভাষাৰ জন্ম হৈছে। এই আলোচনাত আমি সেইবোৰ বিতৰ্ক লৈ নগৈ অসমীয়া ভাষাৰ সংস্কৃত মগধী প্ৰাকৃতৰ অপভ্ৰংশ ৰূপৰ পৰা জন্ম হৈ বিভিন্ন

আৰু ভিন্ন ভাষা উপাদানেৰে সমৃদ্ধ হৈ সমৃদ্ধ হোৱা এটা ভাষা বুলি মানি ল'ব খুজিছো।

খ্ৰীষ্টীয় দশম শতিকামানত অসমীয়া ভাষা জন্ম হোৱাৰ পিছত সমগ্ৰ অসমতে এই ভাষাটো প্ৰচলিত হ'বলৈ ধৰে। হেম সৰস্বতী, মাধৱ কন্দলী, কবিৰত্ন সৰস্বতী, ৰুদ্ৰ কন্দলী, হৰিবৰ বিপ্ৰ আদিয়ে প্ৰাক্ শংকৰী যুগত, শংকৰদেৱ, মাধৱদেৱ, অনন্ত কন্দলী আদিয়ে প্ৰাক্ শংকৰী যুগত অসমীয়া ভাষাত বহুতো পুথি-পাঁজি লিখি অস- -মীয়া অসমীয়া ভাষা সাহিত্যৰ ভঁৰাল চহকী কৰে। ইয়াৰ পিছত শংকৰোত্তৰ আৰু আধুনিক যুগত বিভিন্ন সাহিত্যিকে অলেখ সাহিত্য ৰচনা কৰি অসমীয়া ভাষা সাহিত্য সমৃদ্ধ কৰে।

অসমীয়া ভাষাৰ পৰিসৰ বা বিস্তৃতি আন এটা মন কৰিবলগীয়া বিষয়। এসময়ত সমগ্ৰ উত্তৰ-পূৰ ভাৰতত অসমীয়া ভাষা চলিছিল বুলি ক'ব পাৰি। কোনো কোনো জনগোষ্ঠীয়ে নিজৰ ভাষা পৰিহাৰ কৰি অসমীয়া ভাষা আঁকোৱালি লৈছিল। ইয়াৰ উপৰিও কোনো কোনো জনগোষ্ঠীয়ে নিজৰ ভাষাৰ লগতে অসমীয়া ভাষাৰ

ৰূপ মিহলাই এটা সুকীয়া ভাষা সৃষ্টি কৰিছিল। ইয়াৰ উদাহৰণ হিচাপে আজিও নাগালেণ্ডত প্ৰচলিত নাগামিজ, অৰুণাচলত প্ৰচলিত নেফামিজ, গাৰো পাহাৰত প্ৰচলিত গাৰোমিজ আদি ভাষাৰ কথা ক'ব পাৰো। এইবোৰ দিশ বিশ্লেষণ কৰি ক'ব পাৰো যে অসমীয়া এটি বৰ গুৰুত্বপূৰ্ণ ভাষা। এই ভাষাটো কোনো জাতি, বৰ্ণ, ধৰ্ম বা সম্প্ৰদায়ৰ মাজত আবদ্ধ হৈ নাথাকি অসমত বাস কৰা সকলোৰে উমৈহতীয়া ভাষা হিচাপে আজি পৰ্যন্ত চলি আছে। লগতে অসমৰ বিভিন্ন ভাষিক আৰু সাংস্কৃতিক গোষ্ঠীৰ মাজত একতা স্থাপন কৰি অসমীয়া মানুহে যিদৰে মহান কৰি তুলিছে তেনেদৰে প্ৰায় সমগ্ৰ উত্তৰ-পূৰ্বাঞ্চলকে একেখন ভাষাৰ সোলেৰে বান্ধি মহান ভাৰতীয় কৰি ৰাজপথলৈ আগবঢ়াই ঠেলি আনিছে। সীমাৰ মাজত থাকিও অসীমলৈ পোহৰ চটিওৱা অসমীয়া ভাষাৰ শক্তি কিমান বিশ্লেষণত অবিহনে অনুমান কৰা টান (অসমৰ ভাষা, ড° ভীমকান্ত বৰুৱা)। এটা অৰ্থত ক'বলৈ গ'লে সীমাৰ মাজত থাকিও অসমীয়া এটা অসীম ভাষা।

সম্প্ৰতি অনেকেন অসমীয়া ভাষাৰ এটি সংকটপূৰ্ণ মুহূৰ্ত আহি পৰিছে বুলি আমাৰ অনুভৱ হয়। এই সংকটৰ বিভিন্ন কাৰণ আছে যদিও মূলতঃ ৰাজনৈতিক আৰু বিশ্বায়ন প্ৰক্ৰিয়াক আমি প্ৰধানকৈ জগৰীয়া কৰিব পাৰো। ৰাজনৈতিক কাৰণটো বিশ্লেষণ কৰিলে দেখা যায় যে ৰাজনৈতিক কু-চক্ৰান্তৰ অভিশাপত আজি অসমৰ বিভিন্ন জনগোষ্ঠীয়ে অসমীয়া ভাষাটো নিজৰ ভাষা বুলি মানিবলৈ টান পোৱা হৈছে। যোৱা তিনিটামান দশকৰ পৰা অসমৰ সৰু বৰ সকলো জনগোষ্ঠীয়ে নিজস্ব ভাষা সংস্কৃতি হেৰাই যাব বুলি সেইবোৰ ৰক্ষাত তৎপৰ হৈ পৰিছে। যাৰ ফলত এনেদৰে যদি তেওঁলোকে আনুষ্ঠানিক কাম-কাজ, লেখা-মেলা, সাহিত্য চৰ্চা আদিত অসমীয়া ভাষা কোৱা, অসমীয়া ভাষাত অধ্যয়ন কৰা আৰু লেখা-মেলা এৰি দিলায় তেনেহ'লে কিছু বছৰ পিছত অসমীয়া ভাষা কোৱা লোক সংখ্যালঘুত পৰিণত হ'ব। ফলশ্ৰুতিত অসমীয়া ভাষাৰ বিলুপ্তি ঘটিব আহি অদূৰ ভৱিষ্যতে ই হয়তো মুখত

পৰাটো একো ডাঙৰ কথা নহয়। এই যে অসমীয়া ভাষা অসমত বসবাস কৰা আৰ্য গোষ্ঠীৰে ভাষা, আৰ্য ভিন্ন গোষ্ঠীৰ ভাষা নহয় এনেধৰণৰ মনোভাৱ মূলতে ৰাজনৈতিক নেতাসকলৰ নিজস্ব স্বাৰ্থ পূৰণৰ কু-অভিসন্ধিৰ বাহিৰে আন একো নহয়। কিয়নো অসমীয়া ভাষা কোনো গোষ্ঠীয়ে নিজস্ব ভাষা বুলি দাবী কৰাৰ অধিকাৰ নাই। ইতি-মধ্যে উল্লেখ কৰা হৈছে যে অসমীয়া আৰ্য ভাষা আৰু আৰ্য ভিন্ন ভাষাৰ সংমিশ্ৰণতহে গঢ়ি উঠিছে। যাৰ ফলশ্ৰুতিত ড° বাণীকান্ত কাকতিয়ে কৈছে যে অসমীয়া ভাষা অনাৰ্য সাগৰত ভাহি থকা এটা দ্বীপৰ দৰে। তদ্ৰূপ অসমীয়া জাতিও আৰ্য আৰু আৰ্য ভিন্ন জাতিৰ সংমিশ্ৰণত গঢ়ি উঠিছে। সেয়েহে জাতিৰ ক্ষেত্ৰতে হওঁক অথবা ভাষাৰ ক্ষেত্ৰত হওঁক আমি সকলোৱে এক হৈ থাকি বৃহৎ অসমীয়া জাতি, ভাষা, সাহিত্য-সংস্কৃতি গঢ় দি থাকিবলৈ প্ৰয়াস কৰিব লাগে।

অসমীয়া ভাষাৰ সংকটৰ আন এটি কাৰণ হিচাপে উন্নত দেশৰ অনুকূলে আৰু উন্নয়নশীল

বা অনুন্নত দেশসমূহৰ অভিমুখে সৃষ্টি কৰা বিশ্বায়ন প্ৰক্ৰিয়া। বিশ্বায়নৰ ফলত এতিয়া অসম আদি তৃতীয় দেশ বা ৰাজ্যৰ দৰে অসমতো অসমীয়া ভাষীৰ বিশেষকৈ উচ্চবিত্ত বা মধ্যবিত্ত অংশৰ লোকে অসমীয়া ভাষাটো এলাগী ভাষা হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰিবলৈ লৈছে। অসমীয়া ভাষাৰ কথা কোৱাৰ পৰিৱৰ্তে ইংৰাজী ভাষাত কথা কৈহে গৌৰৱ অনুভৱ কৰা হৈছে। এনেকৈয়ে শিশু শিশু সন্তানক ইংৰাজী মাধ্যমৰ বিদ্যালয়ত শিক্ষা দিহে শিক্ষিত কৰাৰ প্ৰয়াস চলাইছে। এনেকুৱা ল'ৰা-ছোৱালীবোৰে ঘৰতে বহি দূৰদৰ্শনত এখন অসমীয়া ভাষাৰ উচ্চমানৰ চলচ্চিত্ৰ বা ধাৰাবাহিক চোৱাৰ পৰিৱৰ্তে ইংৰাজী ভাষাৰ প্ৰচাৰিত মূল্যবোধহীন চলচ্চিত্ৰ বা ধাৰাবাহিক অকলোৱেও চোৱা ভুলি আদি কৰ খোজে নাই কিন্তু ব্যৱসায়িক দৃষ্টিভংগীৰে প্ৰচাৰ কৰা অনু-ষ্ঠানত কিমান উচ্চমানৰ বিষয়বস্তুটো থাকে সেইয়া অলপ ভাবিবলগীয়া। সি সি কি নইঙ্ক এইবোৰে অসমীয়া ভাষাৰ যে ক্ষতি কৰিছে বা ভাষাটো-যে এক সংকটপূৰ্ণ মুহূৰ্তত থিয় কৰাইছে সেইটো কিন্তু সত্য।

এনেহেন সংকটপূৰ্ণ মুহূৰ্তত অসমীয়া ভাষাৰ ভৱিষ্যত সম্পৰ্কে ওপৰে ওপৰে বিশ্লেষণ কৰিলে এক ভয়াবহ ছবি আমাৰ আগত উদ্ভাসিত হৈ উঠে। এসময়ত যদি সকলোৱে জনগোষ্ঠীয়ে অসমীয়া ভাষাৰ চৰ্চা এৰি দিয়ে, নৱ প্ৰজন্মই যদি অসমীয়া ক'বলৈ বাদ দি ইংৰাজী ভাষাত কথা কৈহে গৰ্ব অনুভৱ কৰিবলৈ লয় তেনেহলে অসমীয়া ভাষাৰ মৃত্যু অৱশ্যম্ভাৱী। কিন্তু আমি যদি দকৈ বিশ্লেষণ কৰো, ভাষাৰ ইতিহাস অধ্যয়ন কৰো, তেনে-হলে দেখিবলৈ পাম যে অসমীয়া ভাষাৰ কোনো কাৰণতে মৃত্যু হ'ব নোৱাৰে। কাৰণ সতেজ আৰু মহান ভাষাৰ মৃত্যু হোৱাৰ তথ্য ভাষাৰ ইতিহাসত নাই। হয়তো ইয়াৰ কিছু পৰিৱৰ্তন হ'ব পাৰে। কিয়নো ভাষা সদায় পৰিৱৰ্তনশীল। ই নৈৰ বোৱঁতী সুঁতিৰ দৰে। অসমীয়া ভাষাৰ ক্ষেত্ৰতো এই কথা প্ৰযোজ্য। যিদৰে অসমীয়া ভাষাৰ প্ৰাচীন ৰূপৰ সৈতে আধুনিক ৰূপৰ কিছু পাৰ্থক্য দেখা যায় ঠিক তেনেদৰে আজিৰ ৰূপৰ সৈতে ভৱিষ্যতৰ ৰূপৰ পাৰ্থক্য পৰিলক্ষিত হ'ব পাৰে। কিয়নো অসমীয়া ভাষাৰ শেহতীয়া ৰূপটো বিশ্লেষণ কৰিলে

কিছুমান পৰিৱৰ্তনমুখী ৰূপ দেখিবলৈ পোৱা যায়। শেহতীয়া ৰূপ অনুযায়ী অসমীয়া ভাষাৰ বাক্যত ইংৰাজী শব্দ প্ৰয়োগ কৰা হৈছে। যেনেহৰণস্বৰূপে - 'ফোনটো সুইচ অফ কৰি দিয়া', 'তুমি চাইকেলখনেৰে চিলিণ্ডাৰটো লৈ গোলা', পাৰিলে এটা মিছ কল দিবা', 'তুমি ঘৰ পালে ৰিং বেক কৰিবা' ইত্যাদি। বিশেষত কেতবোৰ অসমীয়া ভাষা কওঁতে আমি চতুৰ্থীৰ ঠাইত সপ্তমী বিভক্তি প্ৰয়োগ কৰা দেখা যায়। যেনে:- 'কলৈ যোৱা'ৰ পৰিৱৰ্তে 'কʼত যাবা', 'ঘৰখনলৈ যাওঁ'ৰ পৰিৱৰ্তে 'ঘৰখনত যাওঁ' আদি ৰূপ শুনিবলৈ পোৱা যায়। অনুৰূপভাৱে বাক্যগাঁথনি বিকৃত হৈছে শুনিবলৈ পোৱা যায় যদিও গাঁৱতো লাহে লাহে শুনিবলৈ পোৱা গৈছে।

সেয়েহে শেষত আমি কʼব পাৰো যে অসমীয়া ভাষাৰ কোনো কাৰণতে মৃত্যু হʼব নোৱাৰে কিন্তু এক ৰূপতাত্ত্বিক বা বাক্যতাত্ত্বিক পৰিৱৰ্তন হʼব পাৰে। এইক্ষেত্ৰত আমি অসমীয়া ভাষী সকলোৱেই সচেতন হʼব লাগিব যাতে অসমীয়া ভাষা নিজস্ব ঐতিহ্যৰে চিৰকাল বিশ্বৰ দৰবাৰত উজ্বলি থাকে।

© শিল্পী পাচনি
স্নাতকোত্তৰ প্ৰথম ষাণ্মাসিক

আধা লিখা গল্প

অইন দিনাৰ দৰে কেইজনমান বহি আমাৰ কথা আৰম্ভ হৈছিল। আমি মানে সুৰুকা, চুমন আৰু মই। অৱশ্যে আজিৰ টপিকটো অলপ বিশেষ। কাৰণ কলেজৰ বাৰ্ষিক কলেজৰ সপ্তাহৰ বাবে যোৱা কালিদিন আগতে দিয়া জাননীত আছিল "শ্ৰেষ্ঠ গল্প প্ৰতিযোগিতা" মানে সৰ্বশ্ৰেষ্ঠ গল্প লিখিব জনা জনক পুৰস্কৃত কৰা হ'ব। সেইমতে সুৰুকা আৰু চুমনেও নিজৰ নিজৰ গল্প লৈ আহিছিল কলেজত। সিহঁতে যোৱা গল্প লিখি আনিবলৈ কৈছিল। কিন্তু মইহে এই বিষয়ে বৰ বেছি একো ধৰা নাছিলো। আজি সিহঁতে নিজৰ নিজৰ গল্প, কবিতা লৈ অহাত হে মোৰ মন গল গল্প লিখিবলৈ। সৌ স্কুলত এবাৰ আধা গল্প লিখা স্বভাৱটো যেন লাহে লাহে নাইকিয়া হ'বলৈ ধৰিলে। অৱশ্যে আজি মোক সুৰুকাই বাধ্য কৰালে সেই আগৰ স্বভাৱটোৰ লগত নতুনকৈ চিনাকি হ'বলৈ। যাহওক কলেজৰ পৰা ঘৰলৈ আহি আধা গল্প লিখিম বুলি ভাবিছো। কী, কলম লৈ টেবুলখনত

[illegible] শব্দ এটি নিৰ্মিম ধ্বনি। তেওঁ ক্ৰমাগত শুনকি [illegible]
[illegible] আৰু বিদ্ধমান [illegible]। আহিলো [illegible]
[illegible] নিৰিহে। এই ধ্বনি [illegible] কৰি [illegible]
[illegible] কৰি ধীৰে ধীৰে [illegible]।

আমি [illegible] মোৰাৰ [illegible] বিছিল [illegible]। [illegible] শুৱনী, [illegible] মানুহবোৰ [illegible] দিছিল। [illegible] মনত [illegible] আছিলো। [illegible] পানী। পানীপথত [illegible] বাহুত [illegible] বিচাৰি, [illegible] অকালত [illegible] মোৰাৰ অৱস্থা দেখি আমি [illegible] বাতুৰ পৰা নামি [illegible]। [illegible] পাথৰে [illegible] থাকোতে [illegible]। [illegible] এখন [illegible] পানীৰ মাজেৰে [illegible] পৰিৰে [illegible] গছৰ [illegible] ওপৰ পালে। লাহে লাহে পানীৰ [illegible] পানীৰ [illegible] পৰি গ'ল। মোৰ [illegible]। [illegible] মানিও [illegible] আনিবলৈ [illegible]। মাজে মাজে মাজে পিছলি [illegible], আৰু [illegible] মাজে মাজে পিছলি পৰিব [illegible]। [illegible] হৈ [illegible] থাকোতেই [illegible] দেখিলো [illegible] [illegible] [illegible]। [illegible] মোৰ [illegible]

আকৌ চিঞৰিলে। লগে লগে উকীলৰ ঘৰতে পাৰ হৈ দুই ঘৰিছিলো। সমস্ত ঘৰ দেখিলো তাও পৰিয়ে যাওঁ। এই পৰিস্থিত, পৰিবেশ তুলি এখোজ আগবাঢ়িলে সৌ থাকোতেই পৰিশেষত মোৰ কাহিনী।

'হাঁ! পৰিলো মৰিলো।' তুলি হঠাৎ ভোমৰ পৰা আগৰি পৰিলে মজিয়াত।

—কি হল, কি হল! এইবুলি প্ৰথম দৌৰি আহি দুই মা আহি মোৰ সন্মুখ পাইছিল। স্বৰ্ণপতিত হৈ তুলি থকা সত্বেও আমাৰ ফুৰুৰি ভুগিবি খোৱা দেখি মাক অলপ ভয় খাইছিল। পিছে মই যে এটি ভয়ানক সপোন দেখিছিলো, সেইটোও মাক পম পাইছিল। তুলি পৰি থকা বাটী আৰু কলমটো মজিয়াত পৰা দেখি মায়ে উঠাই দিছিল আৰু কৈছিল, 'হাত দিয়া এইবাৰ নপাবা অহাবছৰৰ গল্প লিখা প্ৰতিযোগিতা ক্লাস কম্প্তা' মাঁৰ কথা শুনি মই ভাবিলো —এয়া হয়তো অহাবছৰৰে ভাল লক্ষ্ম। এতিয়া এখন ছবিমেল কৈই ফাই লৈ তুলি হাতত বিস্কুটটো তুলি লওঁ আৰু তলি থকা টিভিটোৰ চেনেলটো অন কৰি এখন মনোৰঞ্জনমূলক ছবিমেল চাই থাকিলো।।

© হীৰামণি চক্ৰৱৰ্তী
স্নাতক প্ৰথম ষাণ্মাসিক

"ফুটবল খেলৰ দৰে"

ফুটবল

টেংকাৰে অসমত পৰিবেশটো নিমন্ত্ৰণকাৰী খুলিছিল। আৰ্দী ইং পাৰা বিলাতী ফুটবল বাটলৰ্ণী পলাৰ্শে দুই উঠৰ পাৰা আঁঠিৰাই দুৰ্বলিলৈ দলিয়াই দিলে। এক অৰ্থপূৰ্ণ দুৰ্বিৰে তাই বহি থকা আৰামী চকীখনৰ পৰা পলাৰ্শ খন্ জপাকৈ উঠিল। টলং পলং খোজেৰে প্ৰাৰ্থিব পাৰ্যৰ্থ পৰা -খনত অৱস্থানকাৰীগ্ৰা ইং পৰি বিলাতী ফুটবল বাটলটোৰ পিনে খোজ ললে। পিন্ধি থকা জেকেন জোতাযোৰেৰে বটলটো নিৰ্থৰ ধৰে পোৰ মাৰি এক বিজয় অভিব্যক্তিৰে মিচিকীয়া হাঁহিৰে আকৌ আগৰ চকীখনত বহি পৰিল। পিন্ধি থকা কাপোৰৰ কলা জিনছৰ ভিতৰত জেপৰ পৰা এক আকৃতিৰ চুৰিখন উলিয়াই এক বিলাতী ভংগীমাৰে বটলটো খুলিলে। প্ৰিয়মলৈ চাই দুই পেক খাই পুনৰ দুৰ্বলিলৈ দলিয়ালে।

: তোম এনেকুৱাই বুজিছা প্ৰিয়ম। এই ফুটবল দৰে। মন গলেই দুই এপেক ভুক্তিৰে পিলা, আকৌ মন অলনি হলে দূৰলৈ দলিয়াই দিলা।

: হ'ব পাৰে। কিন্তু সেয়া তোমাৰ মতামত।

: মোৰ মতামত নহয়। তুমিও এদিন হয়তো মোৰ দৰেই কৰিবা। এই কেতিয়াও নকওঁ তেনেকৈ।

: এতিয়াতো তৰ্ক যুদ্ধ কৰি লাভ নাই, প্ৰিয়ম। এইয়া সময়ে ক'ব। পলাশ আৰু প্ৰিয়ম দুয়ো বন্ধু। প্ৰিয়ম

গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ত মোৰ পলাশ আহুঁল ৬ (১৯৯৮) পদি আছে। সেইদিনাৰ ক্লাছতো সেই পাৰ্টিত লগ পাই চিনাকি হয় মোৰ চিনাকী বন্ধুবৰ্গৰ সৈতে পৰিচয় হয়। এক আড্ডাত-

: উমৰ, তুমি মোৰ সৌ ধৰিবানে?
: কি কথা?
: ৰিৰাটে ইন্টাৰভিউ লৈছে। মুৰ্গীক ধীৰে কুকুৰৰ সাতে।
: সাৰে? * সুধাৰাণী সতিবৰীষু নহৰৰ্ণ : সংহত বাই আছে মোৰ, তথু কৰ্তব্যৰ কোনো কাৰণ নাই। সেইদৰে ফৰৱাৰ্ড পাৰ্টি।

আচলতে খোৱাবাবদী লোকসকলৰ সৈতে। আমাৰ কেইজন বেলেগৰ কলনিৰ বাসিন্দা। সেই পিনে উঠিব লগা নাই। কিন্তু পলাশ তোমাৰ লগত চিনাকী হ'লনে? কিবা সেই?

: মোৰ লগত।
: হুঁ, নহলে চিনাকী, চিঠি দিছেনেকি?
: তাই মোৰ কাৰণে বিলাতী সুৰাৰ দৰে, বুজিছা। লগ পালো চিনাকী হ'লো, এইমাত্ৰ কাৰণ।
: সাংঘাতিক ইন্টাৰেষ্টিং।

কি হ'ল জানানে? সেই খোৱা সাঁহত শাৰদীয়াৰ দিনা নগাঁওৰ ঘৰলৈ আহিছিলো। সেই ঘৰত থকা সময়ছোৱাত দুই চিনাকী মানুহ এঘৰত বিয়া। সেই বিয়াৰ আগদিনা মোৰ বন্ধু দুইও আলোচনালৈ বিয়াঘৰত আহিল। বিয়া

ঘৰৰ বহু মানুহৰ মাজত একেটী জোৱালীৰ ওপৰত মোৰ চকু পৰিছিল। বৰ ধুনীয়া। আমাতকৈ চাৰি পাঁচ বছৰমান সৰু হ'ব। পিন্ধনত সুন্দৰ প্ৰাকৃত, সুন্দৰ মেখেলাই আৰু বগা চিয়াৰে জোৱালীজনী যেন এটি আটাইতকৈ আকৰ্ষণীয়। যাৰ কিয়াৰে কলা মেঘৰ দৰে চুলি, আকাশৰ দৰে গভীৰ নীলা চকু দুটি। তিয়াস সেই চিনাকী ছোৱালীৰ বাবে লগাই দিলোঁ। আৰু পাছত জানিলোঁ বিচাৰি চিনাকী হ'লো। প্ৰথম চিনাকীতে বহু কথা পাতিলোঁ। তাই কলং পাৰৰ কোনোবা এখন গাঁৱত পঢ়ি আছে। কিন্তু এটা কথা শিকিলো। জোৱালীজনীৰ মুখ আৰু হাঁহিৰ মাজত এক ৰহস্য বিদ্যমান। আহিবৰ সময়ত তাই 'কাইলৈ আকৌ আহিব নেকি?' বুলি সোধোন চকু দুটিকেলৈ ওপৰলৈ চাই দিলে। তাৰ পিছতো জানো তেনে সুবিধা আৰু পাবনে। নিমন্ত্ৰিত বিয়া। সেই অনুষ্ঠানে বিয়াঘৰলৈ গ'লো। তাতো যেন মোৰ বাবেই ৰৈ আছিল। সেই দিনা ছোৱালীৰ লগে লগে তাই মোৰ নিচেই ওচৰ আহি অভিযোগ দাখিল কৰিলে যে কিয় ইমান দেৰি কৰিলা। সেই আলাপনৰ অবিহনে বন্ধু হৈছো। কিয় তোমাৰ বান্ধৱীবোৰ নাই জানো?

: হয়! তাইতৰ লগত মোৰ ঘূৰিবলৈ ভাল নালাগে।
: তেন্তে বলা মোৰ লগত ঘূৰিবলৈ। দুয়োৰে ভাল হ'ব।
: মোৰ প্ৰস্তাৱ শুনি লাজত সুৰুঙা চকুৰে ইংগিত দিলে।

এটা সময়ত আমি বিয়া ঘৰৰ পৰা ওলাই আহিলোঁ। মোৰ কলা স্কুটিৰ ৰঙা ... খনত সেই আৰু তাই ...

ঠাইতে এসময়ত তাই কোনো অস্বস্তি অনুভৱ কৰা নাই। স্বাভাৱিক তাই কিবাৰে কি? যেন সাহসী কিন্তু নাই। আজীৱন সংগতে অংগুষ্মান কৰিবলৈ খুঁই। আমি তেতিয়া বাবাৰ লৈ গৈছিলো। তোমাক অযাচিত কি জানানে? যাই মোৰ তোমাৰ স্পৰ্শত অপেক্ষা কৰা নিছিল। সেই ৰাতিৰ প্ৰায় ভোৰাং কৰি তাইৰ হাত ধৰি মোৰ হাতৰ মাজত হাত থৈছিলো। শাৰীৰিকভাৱে নিবিড় স্পৰ্শ কৰিছিলো। তাই কিন্তু ইমানো আপত্তি নকৰিলে। সেই যেন সাহস পোৱাৰ দৰে আগবাঢ়িছিলে। বিবাহ পৰা সময়তে প্ৰায় আৰ্তনাদ কৰিছিল। সেই তাইকলৈ মোৰ নিজান বাস্তবেদি পৰা আমন্ত্ৰণ দিলো। কিন্তু মোৰ পিছত হঠাৎ তাৰপিছত সান্নিধ্যৰ কথাই দিলো। আৰু কি জানানে প্ৰিয়ম?

: কৈ যোৱা তুমি।

: জনহীন পথত, নিস্তব্ধতাৰ পৰিৱেশত তাই অকণো ভয়ৰ চিহ্ন হোৱা দেখা নগ'ল। বৰঞ্চ তাই মোৰ বুকুত উশাহ লোৱে আত্মসমৰ্পণ কৰিলে।

: ওহ্ মোৰ যেন কল্পনাৰ অতীত। এনে ক্ষণিক জীৱনৰ বাবে নিজকে ইমান তললৈ নমাব পাৰেনে?

প্ৰিয়ম আচৰিত! আমাৰ কলনিটো এনেকুৱা ছোৱালী আছে নে? এনে প্ৰকৃতিক সই ঘিন কৰোঁ।

: প্ৰিয়ম, কি ভাবিছা? হঠাৎ পলাশৰ মাতত [illegible] প্ৰিয়ম সাপোনপুৰীৰ পৰা বাস্তৱলৈ ঘূৰি আহে। কিমান তললৈ নামিব পাৰে।

ঃ আজিকালি এনেকুৱাই সাধাৰণ কথাত হৈহাল্লা। ফুৰ্তি কৰিবলে বহু। কিন্তু পলাশ, তুমি কিয় ইমান ভলৰে গাঁমিলা? কি কৰিম কোৱা? পকা কল দেখি যদি খাব নোৱাৰো, অন্ততঃ এবাৰ চেলেকিবলৈ পাওঁ। আচলতে কি জানা? চিন্তা ধাৰা একেলেখে ভিন্ন। মোৰ মতামতৰ লগত তোমাৰ মতামত নিমিলে।

নিয়ম মাথৰে ওলাল। মই আজি ঘৰলৈ যাব। মাত্ৰ কিছু মিনিটৰ পিছতে।

ঃ অ: পাহৰিছিলোঁৱেই। চিঠিখন। প্ৰিয়ম্ব পলাশৰ চিঠিখন লৈ ভইবাৰ বাছত উঠিল। বাছত বহাৰ আগতে চিঠিখনৰ টিকটিকা মেচুৰাকৈ পেণ্টৰ পিছ পকেটত ভৰাই ললে। বাছৰ খিৰিকী খনেৰে প্ৰিয়মে বাহিৰলৈ চাই নিজৰ প্ৰেয়সী উৎপলাৰ কথাকে ভাবিছে। উৎপলাজনী দিনে দিনে ধুনীয়াজনী হৈ পৰিছে। এইবাৰ বহুদিনৰ পিছত লগ পাম তাইকো। বাছত আহি থাকোতে কল্পনাপ্ৰৱণ হৈ কেতিয়া ঘৰ পালেগৈ গমকে নাপালে। এইবাৰ প্ৰিয়মে উৎপলাক দিবলৈ মেলা সোণৰ চেইনডাল লৈ আৰু কেনেকুৱাকৈ কাতিত ইত্যাদি কথা ভাবি বাছৰ পৰা নামিলে। আজি আমাৰ প্ৰেমৰ পাঁচবছৰ হল। মই কেনেকৈ নালে উৎপলাৰ ওচৰলৈ যাব লাগিব। নহলে তাই অভিমান কৰিব। মই সচাঁকৈয়ে ভাগ্যবান উৎপলাৰ নিচিনা সোৱাৰী জীৱন সংগিনী হিচাপে পাওঁ।

অ: সেই ছোৱালীজনী? কিমান পাৰ্থক্য। উৎপলা কিমান সহজ-সৰল, নিৰ্ভু! আৰু সেইজনী......! দুইত তেইয়া মই উৎপলাক মাৰ লগত বিজাইছোঁ।

পলাশ আর সেই জোনাকীরানী থেকে যাবে সাক্ষী? পলাশ-থেকে, জোনাকীরানীর নিশ্চিহ্ন। মহাপ্রলয়ে যে আরও বেশি প্রভাব....। চিঠিখানা খালি নেপোলাও সো কিয়ূ? কি হবে ইমান আয়োজন জোনাকীর চিঠি দিবলে। ওই বুলি খুলেকে (প্রিয়মর খুব মজা পায়) খালি পেলাতলে বুলি পেয়েছিল একে পাকেটের লেখা চিঠিখানা জানিয়েছিল। কিন্তু সেটা কি? প্রিয়মর সুরত ভ্রুলাত পরাশ মনে হল। চক্ষু কপালেতে উঠিল। সেটা......সেটা...... আমাদের উপহার ভাতর জতুর আন্তরের লিখা আছিল কেবলমান আমার, আমার, 'উৎপলা'।

অথচ বিষণ্ণ মনের কাতরে প্রিয়ম ওরা বর্ষ করছেন। ওই বাস্তার কারও দিনানী সুবাস দোকানের পাশে আপনিই উঠেছে যেন সমস্ত আকাশ নিদায়ু করি তুলেছিল তার এই সুবাস নিয়েই প্রিয়মকে নিয়ত আকৃষ্ট করবে। এক জীবনের সুবাস হবে....।

শিল্পি কমলা দেবী
প্রাকৃতকাও -১ম-
পাঁচমুড়া মহাবিদ্যালয়

বৰশী - টোপ

নৈ এটা অনুভৱী শব্দ। নদী বুলি কলে সাধাৰণতে আমাৰ মনলৈ আহে নাঁও, জাল, পানী, মাছ আদিৰ কথা। আকৌ কিছুমানৰ মতে নদীৰ দৃশ্যই হল সৃষ্টিৰ মূল। কিন্তু ৰূপমৰ বাবে এইবোৰ ব্যতিক্ৰম। কাৰণ সি এই নদীৰ বিভীষিকা নিজ চকুৰে দেখিছে। সৰুৰে পৰা সি বলিয়া বানৰ সন্মুখীন হৈছিল। ৰূপহঁতৰ খেতি আছিল, কিন্তু বছৰি সংহাৰী ৰূপ লোৱা বিধ্বংসী বানে সিহঁতৰ খেতি-পথাৰ বাৰুকৈ ক্ষতিসাধন কৰিছিল।

ৰূপম থকা গাওঁখনৰ নাম বগৰীবাৰী গাওঁ। ঠাইখন শস্যৰে পৰিপূৰ্ণ হলেও প্ৰত্যেক বছৰে হোৱা বানপানীয়ে সিহঁতৰ সৰ্বস্ব ধুই পখালি নিয়ে। বছৰি দেউতাকে পেঞ্চন আৰু ধান ভাল হলে তাকে বেচি দুপইচা অৰ্জন কৰে, সেই পইচাৰে সিহঁতৰ ঘৰখন চলে। তাতে আকৌ বছৰি এই সংহাৰীৰূপী সমস্যাই পৰিয়ালটোক আৰ্থিকভাৱে অতি দুৰ্বল কৰি তোলে। বান হৈ থকাৰ সময়ত মন্ত্ৰী-বিধায়ক সেই ঠাইসমূহ চবলৈ আহে আৰু সামান্য সাহায্য দান কৰি নিজৰ কৰ্তব্য পালন কৰে। কিন্তু ৰূপমে মন্ত্ৰী-আমোলাৰ ক্ষন্তেকীয়া দেশপ্ৰেম ভাল নাপায়। কাৰণ বান হোৱাৰ পিছত যে সেই অঞ্চল-

-বোৰত বিভিন্ন সমস্যাই দেখা দিয়ে। ৰূপমে সমস্যাবোৰৰ কথা গভীৰভাৱে অনুধাৱন কৰে। অতীতৰ নদীৰ সৈতে সম্পৰ্কিত ঘটনাবোৰলৈ ৰূপমৰ বৰকৈ মনত পৰে। সৰুতে নগৰীয়াৰ লগত বৰশী বোৱা দৃশ্য, বৰশীবোৱাৰ লগত জড়িত গল্প-সাহিত্য, বিভিন্ন ৰচনা আৰু বৰশীৰ যে কিমান জনপ্ৰিয় তাৰ সাক্ষ্য হিচাপে কানাই বৰশী বোৱা শিলালিপি এতিয়াও আছে ইত্যাদিবোৰে ৰূপমৰ মনত বৰকৈ আহা-যোৱা কৰি থাকে। ৰূপম নষ্টালজিক হৈ পৰে।

বৰশীক লৈ আমাৰ নানা স্মৃতি জড়িত হৈ আছে। বৰশী বাওঁতে যে কেৱল নগৰীয়াই নহয় দেউতাকৰ সমবয়সীয়া লোকসকলো আমাৰ লগ হৈ পৰে। বৰশী বাবৰ বাবে টোপ যোগাৰ কৰাটোও এটা যেন চখৰ বিষয়। ৰূপমে ওইবোৰ ভাবি ভাবি আপোন পাহৰা হৈ পৰে। টোপবোৰ বিচাৰি ফুটবলৰ মাজত সোমোৱা আৰু পলমকৈ ঘৰ সোমোৱাৰ বাবে মাকৰ গালি-শপনি শুনা...। টোপ যোগাৰ কৰি আনি বাঢ়নী তাৰেৰে অখালি পখালিকৈ বোকাই লগা ভাতি টোপটো দি পানীত দলিয়াই দিয়ে। জোক লোকৰ কামোৰকো মন নিদি একান্তমনে বৰশীবোৱা, মাজে মাজে চিপ্ৰা এটা পৰি আমনি কৰা এই সকলোবোৰ কথাই ৰূপমৰ মানসপটত জিলজিল পটপট। প্ৰবাদ আছে যে, ভিৰ্মা বৰশীত পৰিলে মাছ বৰশীত থুৰে। অকনমানো লৰচৰ কৰিব নোৱাৰি কাৰণ লৰচৰ কৰিলে মাছ পলাই পতং দিব। ৰূপম আৰু

লগৰীয়াবোৰৰ মনত কিমান যে উৎকণ্ঠা। এনেদৰে সোণালী দিনবোৰ পাৰ হয়। সন্ধিয়াৰ লগে লগে ঘৰত উপস্থিত হ'ব লাগে, কাৰণ দেউতাক অহাৰ সময় সেয়ে দেউতাক অহাৰ আগে আগে হাত ভৰি ধুই কিবা অলপ খাই বৈ ৰূপম পঢ়া টেবুলত বহে। আকৌ পঢ়া টেবুলত বহি মুখৰ আগত কিতাপ আৰু মগজুত ন ন কৌশল চিন্তা কৰি সময় পাৰ কৰে। কি কৌশল খাটুৱালে বৰশীত মাছ বেছিকৈ উঠিব, কি কৰিলে ডাঙৰ মাছ উঠিব এইবোৰৰ প্ৰস্তুতি আগতীয়াকৈ কৰি থৈছিল। এটাও অ-ম নপৰোতেই আইতাকে জুইত দিয়া পোৰা মাছৰ গোন্ধ আহি ৰূপমৰ নাকত লাগে। তেনেতে আইতাক ক টোপনি ধৰাৰ অজুহাত দেখুৱাই মাছপোৰা খাই আখলতে আইতাকৰ সৈতে বহি অতীতৰ কথাৰে সেই সময়কণো পাৰ কৰি দিয়ে।

সিহঁতৰ ঘৰৰপৰা অলপ দূৰতে এখন নদী আছিল। নৈখন সৰু আছিল যদিও পানীৰ সোঁত আৰু গভীৰতা অতি বেছি। সৰুৰে পৰা সাঁতুৰি নাদুৰি ডাঙৰ হোৱাৰ লগতে কেতিয়াবা তাতো বৰশী বাব গৈছিল। কিন্তু বৰশী বোৱাতকৈ সেই ঠাইৰ মনোৰম দৃশ্যইহে মন প্ৰাণ আহ্লাদিত কৰি দিছিল। বিভিন্ন পক্ষীৰ বিয়নিমেল, গছবোৰে হালি জালি থকা নয়নাভি দৃশ্যসমূহ সঁচাকৈ অতি মনোমোহা। কি যে অপূৰ্ব প্ৰকৃতিৰ সৃষ্টি আৰু তাক উপভোগ কৰাৰ মাদকতাই সুকীয়া। শৈশৱৰ সেই মধুৰতম দিনবোৰৰ কথা এনেদৰে ভাবি আত্মবিভোৰ হৈ অতীতৰ দৰেই সুখী হৈ পৰিছিল

কিন্তু বৰ্তমান সময়ত বৰশী বোৱাটো দূৰৰ কথা বৰশী নেদেখা ল'ৰা-ছোৱালী বহুত ওলাব। বৰ্তমান 'কেৰিয়াৰ' গঢ়াৰ যি প্ৰতিযোগীতা আজিৰ শিশুক এইবোৰৰ পৰা আঁতৰাই নিছে। আনকি তেওঁলোকে খেলা-ধূলা কৰিবও সময় নোপোৱা হৈছে। ক্ৰমশঃ যেন বিজ্ঞান প্ৰযুক্তিৰ অগ্ৰগতি-ৰ ফলত আমাৰ সোণালী শৈশৱৰ লেপেৰাবালী ৰংবোৰ নোহোৱা হৈ যাবলৈ ধৰিছে।

বানপানীৰ সময়ত মন্ত্ৰী-আমোলাৰ কাৰ্যই বাৰে বাৰে ক্ষোভ আৰু হুতাশাত ৰূপম মূক হৈ পৰে। এই যে বৰশীৰ টোপবোৰ এতিয়া কেৱল মাছেহে গিলা নাই আমি প্ৰত্যেকেই তাক গিলিছো। আমাৰ চৌপাশ এতিয়া প্ৰলোভনৰ ৰং-বিৰঙৰ টোপ। প্ৰলোভন, ছল-প্ৰৱঞ্চনা, মৰণফান্দৰ টোপ। ৰাজনৈতিক আমোলাৰ টোপ, নিৰ্বাচনী টোপ, বহুজাতিক কোম্পানীৰ টোপ, টোপ কেৱল টোপ। আজি এই প্ৰৱঞ্চক-বোৰে সকলোকে গো-গ্ৰাসে গিলিব ধৰিছে। ৰূপমে বৰ্তমান সময়ত এটা বৰশীৰ প্ৰয়োজনীয়তা খুবেই অনুভৱ কৰিছে। আমাৰ সমাজৰ ঘৰিয়ালৰূপী প্ৰৱঞ্চক-প্ৰতাৰকসকলক বৰশীত তুলিবলৈ।.....

• অভিজিৎ শৰ্মা
স্নাতকোত্তৰ প্ৰথম ষাণ্মাসিক

মৰুভূমি

হে তিলোত্তমা কিন্নৰী মেঘ তুমি
দেখিছা কি মোৰ হৃদয়ত উত্তপ্ত
উকা ৰিক্ত তাত পৰি আছে এটা
মৰহা সপোনৰ জকা

হে মেঘ তুমি কি জানা পৃথিৱীত
পানীয়েই পানী কিন্তু মোৰ হৃদয়ত
পানী অবিহনে হোৱা নাই গোলাপৰ
কবিতা; আছে কাইটীয়া গছৰ কবিতা
হে নন্দিনী মেঘ তুমি কি জানা?
তোমাৰ অবিহনে জৰি পাৰিছে শুকান
বিষাদ যুক্ত সজিৱতাৰ আবাসহীন
এজাক নষ্ট বতাহ ।

হে মেঘ তোমাৰ বুকুৰ পৰা
এৰি দিয়া এজাক শ্বাসত
শিহৰণযুক্ত শীতল অকৃত্ৰিম বৰষুণ
কৰি দিয়া মোক সেউজীয়া প্ৰান্ত ।

• নন্দমামুদ / স্নাতকোত্তৰ ১ম বৰ্ষ

তিনিটা কবিতা

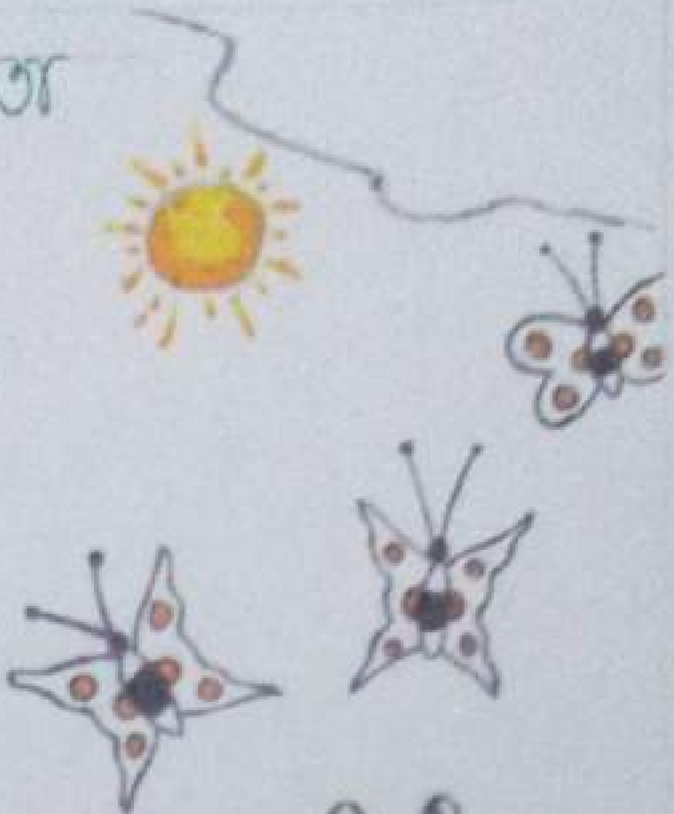

আকাশ

শূন্যতাৰ সীমাহীন কল্লোল
আস্তালা জোন - বেলি - তৰাৰ
এখন
মৰা দেশ
কোলাহল বিহীন
সাতোৰঙী উজ্জ্বল প্ৰদেশ

ভালপোৱা

তীব্ৰ হেঁপাহ এটাত উকমুকাই থাকে হৃদয়
এনে লাগে যেন
তোমাৰ হৃদয়ৰ চোতাল গছকি
এইমাত্ৰ গাই আহিম
বসন্তৰ এমুঠি গান

স্মৃতি

আবেগত ঢৌ খেলা স্মৃতি
স্মৃতিত তোমাৰ দীঘল উকি.....

• নিহাৰণ নিশ্বান
স্নাতক তৃতীয় বৰ্ষ

বিলাপ

বুঢ়া লুইতৰ বুকুত আগ্নেয়গিৰিৰ জুই
সেই জুইত জাহ যায়
এটা কঠীয়াল জাতিৰ কলিজা ।
পথাৰবোৰ উছন হ'ল
সুৰঙা বঁচিত মানুহে ধৰিলে –
কাহানিবাই হেৰাল আঘোণৰ চিক্‌মিক্‌নি ।
বাটে বাটে কামাতুৰ কুকুৰৰ দল
ভঁড়ালত কঙালীৰ কৰ্কশ নিৰ্জীৱতা
এগছি আশ্বাস বন্তি জ্বলাও বুলি
তখনো পথাৰ বাকী নাই
পথাৰে পথাৰে অচিন মুখ অচিন জুপুৰি
সিঁহতৰ সভ্যতাত আদিম পৃথিৱীৰ পুনৰাবৃত্তি ।

মোৰ ফেঁপেৰা মেৰুদণ্ডত
পাৰমাণৱিক বোমাৰ গোঁজৰনি
সন্মুখত ভয়াল অন্ধকাৰ
চকুত নিঃসহায় লোতক ।

○ মানৱ কৰ্মকাৰ ।
প্ৰাক্তন ছাত্ৰ

আই

নদী হৈ তুমি বৈ আছা
কাৰোবাৰ দুখৰ অন্তৰ নিকা কৰিবলৈ.
নীলিম আকাশ হৈ আছা
কাৰোবাৰ সপোন পূৰাবলৈ ।
আই তোমাৰ কোলাতেই
ওমলি জামলি ডাঙৰ দীঘল হৈছো
আজি তুমি কিয় দানৱবোৰৰ হাতত
অৰ্পন কৰিছা তোমাৰ দেহ
তোমাৰ প্ৰতিটোপাল তেজত
মই বিলীন হৈ আছো
তোমাৰ তেজেৰে গঢ় দিছা
মোৰ শৰীৰ
এতিয়া দেখিছো তোমাৰ নীলিম চকুযুৰি
সম্পূৰ্ণ অন্ধ......
তোমাৰ হাত দুখনো দেখোন নাই
মোক নিচুকাবলৈ
আই তুমি এতিয়া
অন্ধ, খোৰা, বোবা, কোঙা ।

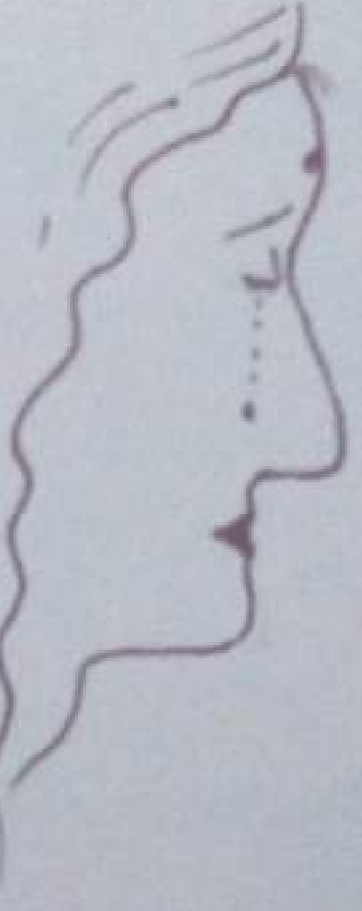

০ গোৱেনিকা হাজৰিকা
স্নাতক তৃতীয় বৰ্ষ ।

অতীত

অতীতৰ সেই কাহিনীবোৰ
মনত পৰেনে তোমাৰ
মনত পৰেনে মনতে লুকুৱা
স্মৃতিবোৰ দুলাই ?
তুমি যোৱা দিনৰে পৰা
যোৱা নাই মই
লুইতৰ বালিচাত ।
কিয় ? শুনিছিলো আৰু সুদূৰৰ আহ্বান

তোমাৰ মানসপটত ভাহেনে
মোৰ উতলোৱা মনৰ
অচিনা বিষাদ ?
স্বাৰ্থ নথকা প্ৰেমৰ আশাত
বিচাৰিছিলো চাবলৈ
তোমাৰ চকুত নিজকে এবাৰ ।

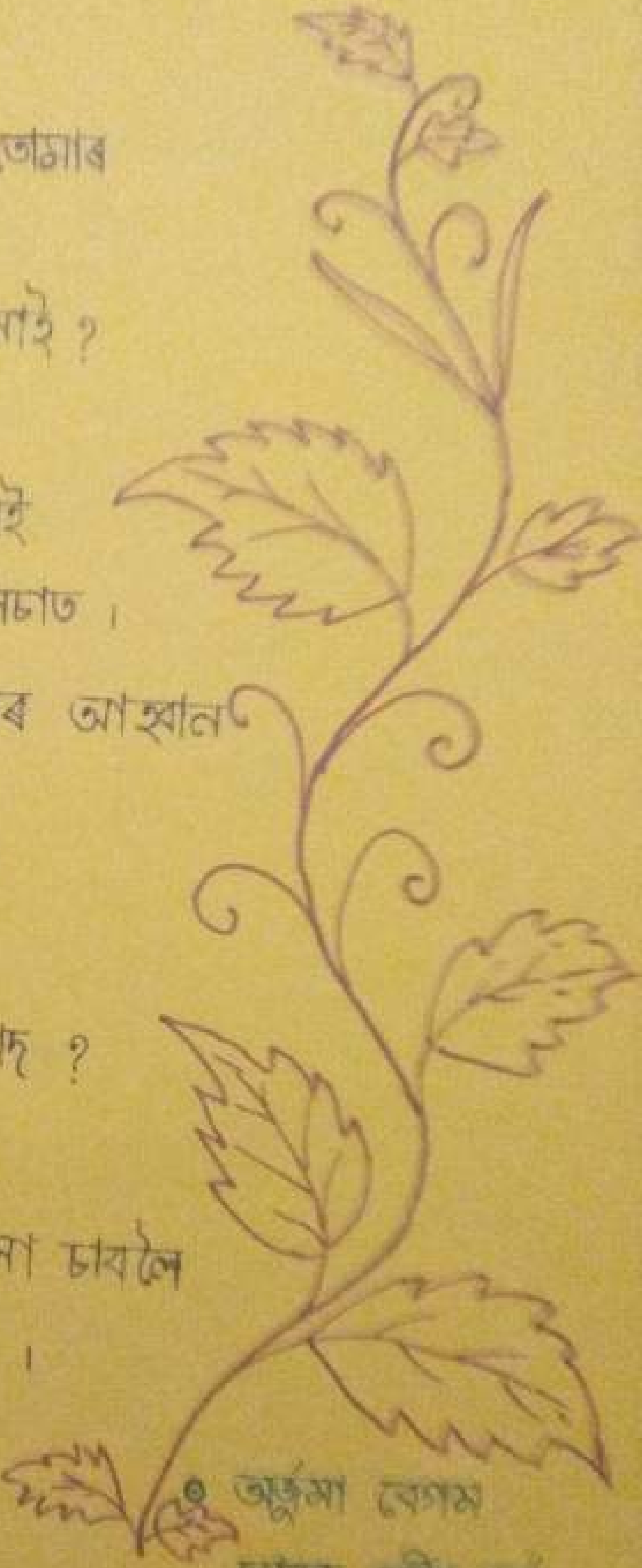

© অৰ্জুমা বেগম
স্নাতক তৃতীয় বৰ্ষ

খবৰ

জয়শ্ৰী দাস
স্নাতক তৃতীয় বৰ্ষ

কি খবৰ ?
কবিতা লিখি আছো
খবৰ নো আৰু কি
মেঘৰ ফোলা লিক্কি মেখেলী
কল্পনা জৰৰ ফুও সনা মেখেলী
এই ৰংগ এই বৰষুণ
আচলতে:
কোনো পৰিকল্পনা নোলোৱাই ভাল,
চিন্তা শূন্য হৈ থকাই ভাল।
কিছুদিন নিজৰ মাজতে
আত্মগোপন কৰাই ভাল

আপুনি হয়তো নাজানে
কবিতা লিখি থকাটো এক প্ৰকাৰ যাতনা
কবিতা লিখি দমন কৰিছো যাতনা
এটা দুটা শব্দক স্নেহ বাক্যেৰে
বশ কৰাৰ দৰে
বৰ কষ্টৰে যাতনাক নিজৰ কৰি লৈছো
সেই কাৰণে নাথাকে জীৱনত যাতনা।